

KRAVs GMO-risklista – Livsmedel 2019-20

Bakgrund

KRAV-anslutna företag ska kunna visa att GMO (genmodifierade organismer) inte har använts i den certifierade produktionen, och att företaget gjort åtgärder åtminstone enligt denna checklista för att försäkra sig om att råvaror, tillsatser och processhjälpmedel inte innehåller GMO eller genetiskt modifierat material (GM-material).

Risken för föroreningar av GMO eller GM-material och oavsiktlig inblandning i en produkt, beror bland annat på vilka råvaror som använts i tillverkningen. De råvaror där det finns risk för inblandning av GMO är indelade i två olika riskgrupper, Grupp 1 som är produkter med hög risk för inblandning av GMO eller GM-material och Grupp 2 som är produkter med lägre risk för inblandning av GMO eller GM-material. Kraven på företagets dokumentation skiljer sig åt mellan dessa två grupper (se nedan under respektive grupp). För råvaror som inte finns med i någon av grupperna krävs ingen särskild åtgärd.

Certifikat som visar att råvaran är ekologisk innebär att produkten inte är framställd varken med eller av GMO. Men för vissa produkter finns en risk för föroreningar av GMO eller GM-material genom pollen eller i hanteringskedjan, och då är provtagning och analys det säkraste sättet att visa att produkten är fri från föroreningar av GMO eller GM-material.

I KRAV-certifierad livsmedelsproduktion får under vissa förutsättningar små mängder konventionella ingredienser ingå, som mest 5 %. Om du använder konventionella ingredienser måste tillverkaren lämna ett särskilt intyg om att råvaran eller tillsatsen inte är tillverkad med hjälp av GMO, för de produkter som vi listat. För produkter med hög risk för föroreningar av GMO eller GM-material krävs dessutom provtagning och analys.

KRAVs regler och EU-förordningen

Enligt KRAVs regler liksom enligt EU-förordningen, accepteras spår av godkända GMO eller GM-material i ekologiska råvaror och produkter, om andelen inte överstiger 0,9¹ %, under förutsättning att inblandningen är oavsiktlig. Till skillnad från EU-förordningen kräver KRAV analys av varje parti, om råvaran eller produkten tillhör högriskgruppen.

Risklista

Grupp 1 Produkter med hög risk för inblandning av GMO eller GM-material

I grupp 1 ingår följande typer av produkter:

1. Produkter från grödor där det finns kommersiell eller fältmässig odling av GMO-grödor i större omfattning. Om kommersiell odling inte förekommer inom EU, och endast finns i ett fåtal andra länder så anges vilka länder som är aktuella i kolumnen "Från".

---

¹ För GMO av en typ som inte är godkänd inom EU gäller gränsen 0,1% för alla produkter och råvaror (ref. art 16.2 och skäl 26 i förordning 1829/2003)

2. Produkter från GMO-grödor som marknadsförs inom EU i betydande volymer.
3. Det finns kända fall av GMO-förening, eventuellt från ett visst land (anges i kolumnen "Från"), trots att det inte finns kommersiell odling. Ett exempel är lin från Kanada, där GMO hittats så sent som 2009, trots att den kommersiella GMO-odlingen av lin i Kanada upphörde 1998.

RÅVAROR OCH PRODUKTER	FRÅN*	KOMMENTAR
Linfrö	Kanada	T.ex. helt linfrö, krossat linfrö
Majs och majsprodukter,	Alla länder	T.ex. majsorn, popcorn, cornflakes, majs kakor, tortilla, majs chips, ostbågar, mjöl, fibrer
Ris och risprodukter,	Kina, USA, Iran, Australien, Nya Zeeland	T.ex. ris, riskakor
Soja och sojaprodukter	Alla länder	T.ex. sojaböner, soja, tofuprodukter, sojadrycker, proteinpulver, sojamjöl, sojaprotein, sojakoncentrat och sojaisolat, fibrer

* "Från" avser länder där produkten har odlats.

Verifikationskrav för olika råvaror

För **KRAV-certifierade råvaror** behövs ingen ytterligare verifikation. För **ekologiska råvaror*** som inte är KRAV-certifierade:

Provtagning och analys för varje parti av råvara. Analysresultat ska vara spårbart till aktuellt parti. Innehållet av GMO eller GM-material får högst vara 0,9 %². (Läs mer under rubriken "Provtagning och analys")

För konventionella råvaror:

- GMO-frihetsintyg.
- Provtagning och analys för varje parti av råvara. Analysresultat ska vara spårbart till aktuellt parti. Innehållet av GMO får högst vara 0,9² %. (Läs mer under rubriken "Provtagning och analys")

---

² För GMO av en typ som inte är godkänd inom EU gäller gränsen 0,1 % för alla produkter och råvaror (*ref. art 16.2 och skäl 26 i förordning 1829/2003*)

Grupp 2 Produkter med lägre risk för inblandning av GMO eller GM material

I grupp 2 ingår följande typer av produkter:

1. Högförädlade³ produkter från grödor där det finns kommersiell eller fältmässig odling av GM-grödor i större omfattning.
2. Högförädlade produkter från GM-grödor som marknadsförs inom EU i betydande volymer.
3. Råvaror och produkter från grödor där det finns försöksodling, men ingen kommersiell odling, åtminstone inte i någon större omfattning.
4. Råvaror och produkter från GM-grödor som är godkända för marknadsföring inom EU, men där det inte finns någon omfattande handel med dem.
5. Produkter som kan vara producerade av genmodifierade mikroorganismer (GMMO)

---

³ Med högförädlade produkter avser vi i det här sammanhanget produkter där råvarorna utsatts för en process som gör att det inte är meningsfullt att göra en GMO-analys.

2a Produkter som kan vara producerade med eller innehålla GMO (genmodifierade organismer)

RÅVAROR OCH PRODUKTER	FRÅN*	KOMMENTAR
Högförädlade bomullsfröprodukter	Alla länder	t.ex. bomullsfröolja
Högförädlade linfröprodukter	Kanada	t.ex. linfröolja
Högförädlade majsprodukter	Alla länder	t.ex.: majsolja, fruktos, glukos (druvsocker), maltos (maltsocker), maltodextrin, glykos (stärkelsesirap), xylos (träsocker), stärkelse, etanol (alkohol), HVP (hydrolyserade växtproteiner),
Högförädlade rapsprodukter	Alla länder	T.ex. rapsolja
Högförädlade sojaprodukter	Alla länder	t.ex. HVP (hydrolyserade växtproteiner), Observera att lecitin (E 322) ska komma från ekologiska odlingar från 2019.
Ris	Alla länder utom Kina, USA, Iran, Australien, Nya Zeeland	
Högförädlade risprodukter	Kina, USA, Iran	t.ex. risstärkelse
Betsocker och sockerbetsprodukter	USA, Kanada	t.ex. råsocker, sirap
Rörsocker och andra sockerrörprodukter	Brasilien	t.ex. råsocker, sirap
Jordnötter och jordnötsprodukter	USA	t.ex. jordnötsolja
Papaya och papayaprodukter	Kina, USA, Thailand	

*"Från" avser länder där produkten har odlats.

Verifikationskrav

För **KRAV-certifierade råvaror och ekologiska råvaror** behövs ingen ytterligare verifikation.

För konventionella råvaror:

- GMO-frihetsintyg.

2b Produkter som kan vara producerade med eller innehålla GMO (genmodifierade mikroorganismer)

TILLSATSER OCH PROCESSHJÄLPMEDEL	KOMMENTAR
Enzymer	Löpe (Chymosin), Amylas, Pektinas, Proteas
Antioxidationsmedel	Askorbinsyra (E300), Citronsyra (E330) Kalciumcitrat (E333), Vinsyra(E334), Natriumtartrat (E335), Kaliumtartrat (E336)
Aromämnen	
Vitaminer	Karotener (A-Vitamin,), Askorbinsyra (C- vitamin), D-vitamin, Tokoferol (E-vitamin), B12
Jäst	För bagerijäst behövs inget intyg
Bakteriepreparat, mikroorganismer	Mjölksyrakultur, Mögelkultur, Smörsyrakultur
Ättiksyra (från jäsning)	
Natriumbensoat (E211)	
Mjölksyra (E270)	
Alginsyra (E400)	
Natriumalginat (E401)	
Kaliumalginat (E402)	
Xantangummi (E415)	

Verifikationskrav

För tillsatser och processhjälpmedel:

- GMO-frihetsintyg som avser de mikroorganismer som används i processen. (För jäst och bakteriepreparat ska intyget avse produkten. Innehållet av GMMO får då högst vara 0,9 %.)

GMO-frihetsintyg

GMO-frihetsintyg kan bygga på att grödan odlats i ett land där det inte förekommer GMO-odling av den aktuella grödan, och att man kan visa att särhållning i fortsatta led i flödet har upprätthållits, dvs. att partiet enbart hanteras i system där de inte förekommer någon GMO eller i slutna behållare.

GMO-frihetsintyg kan också bygga på att provtagning sker vid kritiska kontrollpunkter enligt principerna i IP-system (identity preservation system).

Av intyget ska framgå: Produktens namn och varupartiets nummer. Intyget kan vara något av följande två alternativ:

- Säljardeklarationen i BILAGA XIII i (EG) nr 889/2008
- Intyg motsvarande följande:

”Jag intygar härmed att denna produkt varken har framställts ”av” eller ”med” genetiskt modifierade organismer (GMO) enligt definitionen i artiklarna 2 och 9 i rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Om det kommer fram någon information som motsäger riktigheten i denna deklaration, åtar jag mig att omedelbart meddela vår kund och det kontrollorgan/den kontrollmyndighet som denne är underställd detta.”

Provtagning och analys

- Provtagning och analys ska göras i enlighet med EU-kommissionens rekommendation 2004/787/EG.
- Att provet och analysresultatet avser det aktuella partiet måste framgå av dokumentationen.

Screening efter GMO med PCR-analys är den vanliga analysmetoden. Parametrar som man måste kontrollera är:

- att screeningen görs efter alla relevanta GMO
- att metoden är tillräckligt känslig. KRAV kräver en kvantifieringsgräns på 0,1 %